Dosarul nr. 2ac-411/23
(2-22081868-02-2ac-06072023)
Prima instanță: Judecătoria Căușeni (sediul Central), judecător Ana Costiuc

D E C I Z I E

24 octombrie 2023 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ
al Curţii de Apel Chișinău

În componenţa:
Preşedintele completului, judecător Nelea Budăi
Judecătorii: Iurie Cotruță și Ion Țurcan
Grefier: Elena Mortu

examinând, în ședință publică, cererea de apel declarată de Direcția regională Este a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră împotriva hotărârii Judecătoriei Căușeni (sediul Central) din 02 februarie 2023, emisă la cererea de chemare în judecată înaintată de Direcția regională Este a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră către SA „Drumuri-Căușeni” cu privire la încasarea prejudiciului,

a c o n s t a t a t:

La 09.06.2022, Direcția regională Este a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră a depus o cerere de chemare în judecată împotriva SA „Drumuri Căușeni, privind repararea prejudiciului patrimonial.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 05.01.2020, ora 01:20, inspectorul Samatiuc Ion, conducând mijlocul de transport de model „*****” cu nr. de înmatriculare *****, în timp ce se deplasa în interes de serviciu, prin satul ***** *****, a derapat pierzând controlul asupra vehiculului, ca rezultat al condițiilor nefavorabile, prin urmare s-a tamponat de parapetul confecționat din metal instalat pe marginea carosabilului traseului R31, astfel, vehiculul a fost deteriorat considerabil.

Tot la aceeași dată, în jurul orei 02:36, de către agentul constatator la INP, a fost întocmit proces-verbal de cercetare la fața locului, potrivit căruia cercetarea a fost efectuată pe timp de noapte, temperatura 0 grade C, fiind prezente fenomene de precipitații mixte, iar potrivit răspunsului Serviciului Hidrometeorologic de stat nr.08/129 din 28.01.2020, pentru 05.01.2020 între orele 00:00 – 20:00, temperatura aerului a oscilat +2,4 – 2,3 grade, fenomene atmosferice, precum și precipitații nu s-au semnalat. Suplimentar, mai indică că Serviciului Hidrometeorologic de stat a

informat că nu efectuează observații asupra stării drumurilor.

Reclamantul a concretizat că, lunecarea autovehiculului de model „model „*****” cu nr. de înmatriculare *****, a fost condiționat de către precipitațiile mixte constatate de către agentul constatator, consemnate în procesul-verbal de cercetare la fața locului, precum și de specificului traseului, anume curba de 90 grade, în pantă cu risc sporit, astfel, incidentul fiind produs necontrolat.

În vederea stabilirii pagubei cauzate precum și repararea autovehiculului de serviciu de model „*****” cu nr. de înmatriculare *****, reclamantul a contactat ÎI „Baltacov Ivan”, care a emis actul de executare a lucrărilor nr.1, privind schimbul de piese și a lucrărilor de reparație, care au constituit în total 52344 lei.

Potrivit facturii fiscale nr.10684741 din 02.12.2020 eliberat de către ÎI „Baltacov Ivan”, s-a constatat că DRE a IGPF în urma accidentului, a avut de suferit un prejudiciu patrimonial în cuantum de 52344 lei.

În scopul prevenirii unui litigiu și pentru soluționarea litigiului pe cale amiabilă, la 05.05.2022, în adresa pîrîtului a fost expediată somația nr. 35/23-2/1314, prin intermediul căreia s-a solicitat restituirea benevolă a prejudiciului patrimonial, însă, drept răspuns au primit refuzul în achitarea sumei indicate.

Prin hotărârea Judecătoriei Căușeni (sediul Central) din 02 februarie 2023, a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de către IGPF Direcția Regională Est către SA Drumuri cu privire la încasarea prejudiciului, ca neîntemeiată.

La 23 februarie 2023, asupra hotărârii Judecătoriei Căușeni (sediul Central) din 02 februarie 2023, a depus cerere de apel, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond și pronunțarea unei noi decizii prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea cererii de apel, Direcția regională Este a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră a invocat că consideră hotărârea instanţei de fond din 02 februarie 2023 ca fiind adoptată cu încălcări ale drepturilor apelantului şi ale normelor de drept material şi procedurii, prin urmare este pasibilă casării din următoarele considerente:

În cadrul examinării dosarului în instanţa de fond, reprezentantul pârâtului/intimatului a susţinut că accidentul rutier a fost condiţionat de către un angajat al poliţiei de frontieră, în privinţa căruia a fost întocmit procesul - verbal cu privire la contravenţie, însă a fost declarat nul pe motiv de procedură. Drept urmare, instanţa de fond, s-a limitat doar la această informaţie verbală şi imediat a concluzionat că dacă conducătorului automobilului de serviciu de model *****, nr. de înmatriculare *****, Ion Samotiuc, i-a fost întocmit proces - verbal cu privire la contravenţie atunci cererea de chemare în judecată este neîntemeiată.

Această motivaţie este consemnată la pct. 39 din Hotărâre, fără o apreciere bazată pe cercetarea mult aspectuală şi completă contrar art. 130 din Codul de

procedură civilă. În acest context este de menţionat faptul că procesul - verbal cu privire la contravenţie seria MAI04 969239, întocmit în privinţa lui Samotiuc Ion la 13 ianuarie 2020, de către agentul constatator a fost declarat nul prin Hotărârea Judecătorie Chişinău sediul Ciocana din 12 iunie 2020, din motivul lipsei vinovăţiei lui Samotim Ion. Astfel, instanţa de fond a făcut o concluzie eronată şi pripită cu privire la vinovăţii lui Samotiuc Ion.

Totodată, potrivit conţinutului procesului-verbal de cercetare la faţa locului, întocmit la 05 ianuarie 2020, anexă la procesul -verbal cu privire la contravenție seria MAI04 969239 întocmit la 13 ianuarie 2020, agentul constatator a efectuat cercetarea la faţa locului indicând locul cercetării fiind intersecția străzilor ***** cu str. ***** din s. *****, ***** lumina artificială a străzilor lipseşte, cerul este mult noros, timpul este nocturn, sunt prezente precipitaţii mixte, temperatura aerului este de 0°C, carosabilul este acoperit cu picături de ploaie, la intersecţia străzilor ***** cu str. ***** se observă porţiunea de teren cu suprafaţa înclinată faţă de planul orizontal, la finele drumului este instalaţia unui obstacol artificial din metal, cu o lungime de 17, 8 m, strada ***** are lăţimea de 6 m., fîşia laterală stînga (acostament) ar distanţa de 2,2 m., [ ]. Deşi Procesul-Verbal de cercetare la faţa locului constitui probă în ordinea art. 425 alin. (2) din Codul Contravenţional, totuşi instanţa de judecată nu a apreciat actul procesual menţionat supra ca probă pertinentă şi concludentă.

Examinîndu-se site-ul „P - Serviciul Hidrometeorologic de Stat", astfel prin termenul de precipitaţii mixte se înţelege apă care cade din nori, aflată parţial în stare lichidă, parţial - solidă. În această categorie intră lapoviţa.

În această ordine de idei, conform pct. 1 lit. c) din Capitolul II, Anexa nr. 1 din Ordinul nr. 11/21 din 26 ianuarie 2017 Cu privire la aprobarea Ghidului privind întreţinerea drumurilor publice pe timp de iarnă, potrivit căruia prin „derapare " se înţelege - lunecare necontrolată, întâmplătoare, a autovehiculelor pe suprafaţa carosabilului în special pe sensul traversai, de regulă influenţată de fenomenele meteorologice. În speţă, automobilul de serviciu de model *****, nr. de înmatriculare *****, condus de către Ion Samotiuc a derapat ca rezultat al precipitaţiilor mixte, fapt constatat de către agentul constatator şi consemnat în Procesul - Verbal de cercetare la faţa locului.

Prin urmare, potrivit pct. 30 al Hotărârii instanţei de fond, reprezentantul pârâtului a anexat la referinţa sa, Ordinul 55 A şi planul de acţiuni cu privire la pregătirea SA „Drumuri-Căuşeni", pentru exploatarea drumurilor publice în perioada de toamnă-iarnă 2019-2020, iar potrivit pct. 31 din Hotărârea instanţei de fond, instanţa nu poate deduce ce acţiuni urma să întreprindă SA „Drumuri-Căuşeni" pentru a evita comiterea accidentului rutier cu implicarea automobilului de serviciu de model *****, nr. de înmatriculare *****.

Aşadar, concluzia instanţa de fond consemnată la pct. 31 din Hotărîre se

întemeiază pe planificări efectuate de către SA „Drumuri-Căuşeni”, fără a administra probe care dovedesc executarea efectivă de către SA „Drumuri-Căuşeni” a Ordinului 55 A, precum că în perioada de referinţă ar fi administrat material antiderapant întru siguraţa la trafic a mijloacelor de transport.

Avînd în vedere cele consemnate mai sus, este de menţionat că între inacţiunea a SA „Drumuri-Căuşeni”, privind lipsa administrării materialului antiderapant pe porţiunea de drum sus indicată şi prejudiciul cauzat Poliţiei de Frontieră există un raport cauzal direct. Astfel, accidentul rutier a avut loc din cauza întreţinerii necorespunzătoare a drumului ca rezultat al condiţiilor meteorologice sub formă de precipitaţii mixte, constatate şi consemnate în Procesul-Verbal de cercetare la faţa locului, întocmit la 05 ianuarie 2020.

Astfel, consideră că hotărârea din 02 februarie 2023, urmează a fi casată integral deoarece instanţa conform art. 386 alin. (1) lit. a), b) şi c) din Codul de procedură civilă nu a luată în considerare: circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin; circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente; concluziile primei instanţe, expuse în hotărâre, sînt în contradicţie cu circumstanţele cauzei.

Suplimentar a menționat că, în conformitate cu prevederile art. 85 alin. (1) lit. i) al Codului de procedură civilă şi art. 4 alin. (1) pct. 13) al Legii nr. 1216 din 03 decembrie 1992 taxei de stat, autorităţile publice centrale, organele centrale de specialitate ale administraţiei publice, Curtea de Conturi şi organele subordonate lor, finanţate de la bugetul de stat, precum şi autorităţile administraţiei publice locale la înaintarea acţiunilor şi la contestarea hotărârilor instanţelor judecătoreşti, inclusiv în cauzele examinate în procedură de contencios administrativ, indiferent de calitatea procesuală sânt scutite de plata taxei de stat.

Iar, potrivit, art. 1 alin. (2) şi art. 56 ale Legii nr. 283 din 28 decembrie 2011 cu privire la Poliţia de Frontieră, Poliţia de Frontieră este organul administraţiei publice în subordinea Ministerului Afacerilor Interne şi activitatea acestuia este finanţată din bugetul de stat. Consecvent, potrivit anexei nr. 4 din Regulamentului privind organizarea și funcţionarea Inspectoratului General al Poliţiei de Frontieră, aprobat prin Hotărâra Guvernului nr. 1145 din 21 noiembrie 2018, Direcţia regională Est este o subdiviziune regională subordonată Inspectoratului General al Poliţiei de Frontieră.

Ţinînd cont de cele invocate, în temeiul art. 130, art. 386 alin. (l), lit. a), b) și c), art. 387, art. 385 din Codul de procedură civilă; art. 4 alin. (1) pct. 13) al Legi nr. 1216 din 03 decembrie 1992, art. 1 alin. (2) şi art. 56 ale Legii nr. 283 din 21 decembrie 2011 solicită admiterea cererii de apel, casarea hotărârii Judecătoriei Căuşeni sediul Central din 02 februarie 201 cu emiterea unei noi hotărâri privind care acțiunea să fie admisă integral.

La 06 iulie 2023, conform Fișei de repartizare a dosarului, cauza a fost repartizată spre examinare judecătorului – Nelea Budăi.

În ședința instanței de apel, reprezentantul apelantului Direcția regională Este a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, Pădurean Vasile, a solicitat admiterea cererii de apel, în sensul formulat.

În ședința instanței de apel, reprezentantul intimatului SA „Drumuri-Căușeni", avocatul Grigoraș Renat, a solicitat respingerea cererii de apel și menținerea hotărârii instanței de fond. Totodată, a indicat că accidentul a avut loc din cauza șoferului Samatiuc Ion.

Audiind opinia participanţilor prezenţi la proces, studiind materialele dosarului şi argumentele cererii de apel, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău consideră apelul întemeiat şi care urmează a fi admis, cu casarea integrală a hotărârii primei instanţe şi trimiterea cauzei civile spre rejudecare în prima instanţă în alt complet de judecată, reieşind din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 385 lit. d) Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul, să caseze integral hotărârea primei instanţe şi să trimită cauza spre rejudecare în primă instanţă doar în cazul în care s-au încălcat temeiurile prevăzute la art. 388 alin. (1) lit. d) şi i). La solicitarea participanţilor la proces, instanţa de apel poate trimite cauza spre rejudecare în prima instanţă doar o singură dată, în cazul prevăzut la art. 388 alin. (1) lit. b).

Conform prevederilor art. 388 alin (1) lit. d) Codul de procedură civilă, hotărârea primei instanţe urmează a fi casată, independent de argumentele cererii de apel, dacă instanţa a soluţionat problema drepturilor unor persoane neantrenate în proces.

În corespundere cu prevederile art. 390 alin. (3) Codul de procedură civilă, în cazul casării integrale sau parţiale a hotărîrii primei instanţe şi restituirii cauzei spre rejudecare în primă instanţă, instanţa de apel poate să se expună în decizia sa asupra actelor procedurale care urmează a fi efectuate în primă instanţă la rejudecarea cauzei, însă nu este în drept să prejudece în opiniile sale că o anumită probă ar inspira sau nu încredere, că unele probe ar fi mai temeinice decît altele şi nici să stabilească ce hotărîre ar trebui adoptată după rejudecarea cauzei.

Potrivit art. 55 Cod de procedură civilă, se consideră participanţi la proces: părţile, intervenienţii, procurorul, petiţionarii, persoanele care, în conformitate cu art. 7 alin. (2), art. 73 şi 74, sînt împuternicite să adreseze în instanţă cereri în apărarea drepturilor, libertăţilor şi intereselor legitime ale unor alte persoane sau care intervin în proces pentru a depune concluzii în apărarea drepturilor unor alte persoane, precum şi persoanele interesate în cauzele privind aplicarea măsurilor de protecţie în cazurile de violenţă în familie şi în cauzele cu procedură specială.

În conformitate cu prevederile art. 65 alin. (1) al Codului civil, orice persoană interesată poate interveni într-un proces ce se desfăşoară între alte persoane. Intervenţia este în interesul propriu cînd intervenientul invocă un drept al său asupra obiectului litigiului sau un drept legat de acesta.

În corespundere cu prevederile art. 62 alin. (1)-(3) al Codului de procedură civilă, coparticiparea procesuală este obligatorie dacă examinarea cauzei implică soluţionarea chestiunii cu privire la drepturile sau obligaţiile mai multor reclamanţi şi/sau pîrîţi atunci cînd a) obiectul litigiului îl constituie drepturile şi obligaţiile comune ale mai multor reclamanţi sau pîrîţi; b) drepturile şi obligaţiile reclamanţilor sau pîrîţilor decurg din aceleaşi temeiuri de fapt sau de drept. (2) Ca urmare a constatării temeiurilor coparticipării procesuale obligatorii, instanţa judecătorească va înştiinţa, din oficiu sau la cererea participanţilor la proces, pe toţi coreclamanţii şi copîrîţii despre posibilitatea de a interveni în proces. Încheierea judecătorească prin care este respinsă cererea participantului la proces privind înştiinţarea coparticipantului poate fi atacată odată cu fondul cauzei. (3) În cazul existenţei temeiurilor prevăzute la alin. (1), orice persoană are dreptul să solicite intervenirea în proces în calitate de coreclamant sau copîrît. Încheierea judecătorească prin care a fost respinsă cererea persoanei interesate de a interveni în proces în calitate de coparticipant obligatoriu poate fi atacată cu recurs. Examinarea recursului nu afectează continuitatea ședinței de judecată, însă pînă la pronunțarea deciziei instanţei ierarhic superioare se amînă pledoariile. Dacă încheierea judecătorească prin care este respinsă cererea persoanei interesate de a interveni în proces în calitate de coparticipant obligatoriu a fost casată, instanţa reia examinarea cauzei de la pregătirea cauzei pentru dezbateri judiciare.

Conform art. 67 al Codului de procedură civilă, (1) Persoana interesată într-un proces pornit între alte persoane poate interveni în el alături de reclamant sau de pîrît pînă la închiderea dezbaterilor judiciare în prima instanţă dacă hotărîrea pronunţată ar putea să influenţeze drepturile sau obligaţiile lui faţă de una din părţi. (2) Pentru a interveni în proces, intervenientul depune o cerere în care demonstrează interesul intervenţiei, menţionînd cărei părţi se va alătura. Copia de pe cerere se înmînează ambelor părţi. (3) Intervenientul accesoriu poate fi introdus în proces şi la cererea uneia dintre părţi sau din oficiul instanţei. (5) Încheierea judecătorească privind respingerea cererii de introducere în proces a intervenientului accesoriu poate fi atacată odată cu atacarea fondului cauzei de către participanţii la proces.

În conformitate cu art. 185 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, judecătorul, în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, îndeplineşte următoarele acte soluţionează problema intervenirii în proces a coreclamanţilor, copîrîţilor şi intervenienţilor.

Din materialele cauzei, s-a constatat că la 09.06.2022, Direcția regională Este

a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră a depus o cerere de chemare în judecată împotriva SA „Drumuri Căușeni”, privind repararea prejudiciului patrimonial.

În motivarea acțiunii Direcția regională Este a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră a indicat că, la 05.01.2020, ora 01:20, inspectorul Samatiuc Ion, conducând mijlocul de transport de model „*****” cu nr. de înmatriculare *****, în timp ce se deplasa în interes de serviciu, prin satul ***** *****, a derapat pierzând controlul asupra vehiculului, ca rezultat al condițiilor nefavorabile, prin urmare s-a tamponat de parapetul confecționat din metal instalat pe marginea carosabilului traseului R31, astfel, vehiculul a fost deteriorat considerabil, fapt pentru care solicită încasarea prejudiciului de la SA „Drumuri Căușeni”, considerând că societatea nu a îndeplinit acțiunile necesare în vederea prelucrării drumului cu material antiderapant.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea cauzei în fond prin hotărârea Judecătoriei Căușeni (sediul Central) din 02 februarie 2023, a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de către IGPF Direcția Regională Est către SA Drumuri cu privire la încasarea prejudiciului, ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond la 23 februarie 2023, IGPF Direcția Regională Est a depus cerere de apel, invocînd că instanța greșit a constatat vinovăția inspectorului Samotiuc Ion, or, procesul - verbal cu privire la contravenţie seria MAI04 969239, întocmit în privinţa lui Samotiuc Ion la 13 ianuarie 2020, de către agentul constatator a fost declarat nul prin hotărârea Judecătorie Chişinău (sediul Ciocana) din 12 iunie 2020, din motivul lipsei vinovăţiei lui Samotim Ion. Astfel, instanţa de fond a făcut o concluzie eronată şi pripită cu privire la vinovăţii lui Samotiuc Ion (hotărârea în cauză nu a fost anexată la materialele cauzei).

Având în vedere situația de fapt constatată și ținând cont de normele de drept citate, instanța de apel reține că prima instanță urmează să atragă în proces în calitate de intervenient accesoriu pe inspectorul Samotiuc Ion, ofițer superior al Sectorului Poliției de Frontieră „*****-1” al Direcția Regională Est, având în vedere poziția părților în ședință, iar hotărîrea pronunţată ar putea să influenţeze drepturile sau obligaţiile lui faţă de una din părţi.

În acest context, Colegiul civil notează că indiferent de modul către care persoană este adresată cererea de chemare în judecată, instanţa de judecată are obligația să interpreteze adecvat cererea, potrivit scopului urmărit de reclamant prin promovarea acțiunii, iar în temeiul art. 183 alin. (2) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța urmează să stabilească componenţa participanţilor la proces şi necesitatea implicării în proces a altor persoane.

Mai mult, în contextul prevederilor art. 372 alin. (3) CPC, în apel nu se poate schimba calitatea procedurală a părţilor, temeiul sau obiectul acţiunii şi nici nu pot

fi înaintate noi pretenţii. Or, actele de procedură privind pregătirea pricinii pentru dezbaterile judiciare reprezintă mijloacele juridice specifice puse de legiuitor la dispoziţia instanţei de judecată.

Pornind de la faptul că în instanţa de apel nu poate fi schimbată calitatea procedurală a părţilor, respectiv nu poate fi soluţionată problema intervenirii în proces a altor persoane, se impune rejudecarea cauzei în prima instanţă. Or, încălcarea admisă de către primă instanță necesită a fi elucidată și corectată la rejudecarea cauzei.

Colegiul civil subliniază că la rejudecarea cauzei, instanţa de fond urmează să ţină cont de cele menţionate şi reexaminând cauza, să emită o hotărâre legală şi întemeiată.

Astfel, din considerentele menţionate şi având în vedere faptul că prima instanţă a examinat cauza cu încălcarea normelor de drept procedural, eroare judiciară care nu poate fi corectată de către instanţa de apel, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău ajunge la concluzia de a admite apelul, de a casa integral hotărârea primei instanţe şi de a trimite cauza spre rejudecare în prima instanţă, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 385 lit. d), art. 388 alin. (1) lit. d), 389-390, 394 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ,

d e c i d e:

Admite apelul declarat de Direcția regională Este a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră.

Casează integral hotărârea Judecătoriei Căușeni (sediul Central) din 02 februarie 2023, emisă la cererea de chemare în judecată înaintată de Direcția regională Este a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră către SA „Drumuri-Căușeni” cu privire la încasarea prejudiciului, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în aceeași instanţă, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul: Nelea Budăi

Judecătorii Iurie Cotruță

Ion Țurcan